

eene groote mate van sterkte geschonken, dat ik er Hem niet genoeg voor danken kan...."

"En het was deze zelfde Segerts, die de regters, welke hem wilden dringen te herroepen, antwoordde: „Al zettet gij ook de deur der gevangenis open en zedet tot mij: ga er maar uit, maar zeg alleen: ik heb gedwaald, dan zou ik zelfs niet van mijne plaats opstaan, omdat ik weet, dat ik de waarheid aan mijne zijde heb."

"Een leeuwenhart, dat moet gezegd worden," zeide Frank.

"Ik zal niet meer lezen, het maakt Lijskens oogen nat en hare wangen bleek," vervolgde de marskramer, terwijl hij zijne papieren weêr wegbergde. „Vrees en schrik zijn slechte meesteressen. Ik wil u liever eene bijzondere uitredding mededeelen, die ik onlangs ondervonden heb. Vele verboden boeken waren in mijn pak opgehangen tusschen het zadel van den muilezel en de manden, toen de constabels het hier aan den toom vasthielden. „Nu moeten wij u voor den schout brengen," zeiden zij. In Holland noemen zij hun burgemeester schout."

"Ik dacht, dat ze in Holland zoo tot de waarheid geneigd waren," zeide Frank.

"Wat zegt gij? En van waar komt dan de algemeene naamsverwisseling van Amsterdam in Moordersdam? Er is geene provincie waar Zijne Majesteit meer martelaars naar den hemel gezonden heeft dan daar. Een van de laatste was Hans Winter, die voor het hof van den Haag gedaagd werd, omdat hij het gebed des Heeren, de 12 artikelen en enkele plaatsen uit de Heilige Schrift in het Nederduitsch had overgezet, en die daarna schoolkinderen en andere ongeleerde personen in handen had gegeven. En op het schavot zong hij het Te Deum met eene vaste en vrolijke stem. Een der omstanders heeft mij verteld, dat hij bij de woorden:

„Profeten, martelaars vermelden daar uw eer"

den laatsten adem uitblies, want toen bereikte hem juist de zwaardslag van den beul."

Hier had de spreker Lijsken al weêr vergeten, maar haar voorkomen teekende volstrekt geene treurigheid.

"Zoo was ik dan voor den magistraat gebragt; ik had wel reden om beducht te zijn; want indien maar een deel van Luthers boeken bij mij gevonden ware, dan was mijne veroordeeling zeker geweest. De schout van dit dorp was nog onervaren; hij meende zeker te zijn van zijn doel bereikt te hebben. „Pak het goed van dien kerel uit!" riep hij. En daar kwamen al mijne fijne kanten, zijden kousen, fluweel en taf, krip en mousseline, de doozen met gouden hoofdsiersels voor de juffers uit den burgerstand — alles en nog wel meer goederen voor den dag. Toen begon hij de stadspolice-mannen, die mij bij hem gebragt hadden te bespotten. „Hebt gij geene andere koopwaar bij u, knaap?" riep hij tot mij. „De koning van Spanje en van Indië voert nooit oorlog met vrouwenopschik."

"Waarlijk, maar ik heb wat van uwe gading is," antwoordde ik; „hier heb ik een boek of wat, die ik eveneens ten genoegte mijner kalanden verkoop." Toen keek hij ernstiger, maar toch niet boos. „Oho! zoo hebben wij het eindelijk," zeide hij en dadelijk zette hij zijn bril op, en las: Eene verhandeling over de artikelen van Leuven, door den zeer eerwaardigen pater Ruard Tapper, Deken van Leuven."

"Hij keerde het boek om en om, en keek mij over zijn bril aan. „Wel knaap, die pater Tapper was een groot-inquisiteur! zou hij zulk een boek aan u gegeven hebben?"

"Ik antwoordde alleen: Zou de eerwaarde vader dan niet wenschen dat het boek, hetwelk hij tegen de ketterij schreef, in omloop werd gebragt?" — De schout las intusschen eene bladzijde en riep uit: „Wel, hier is eene uitmuntende leering, gemaakt en geschreven voor ieder opregt christenmensch!" En wat hij zeide was waar, alleen in anderen zin dan hij bedoelde; want het boek bevatte enkele uittreksels uit de geschriften van Calvijn en Melancton, welke door den eerwaardigen pater werden bestreden als regt kettersch, maar op zeer zwakke gronden. De schout wist niet wie schreef wat hij daar las, maar de waarheid van hetgeen er stond greep hem aan, en gij ziet dat de woorden der hervormers, die zoo streng door de plakaten verboden zijn, in dit boek veilig kunnen worden gelezen."

Frank lachte. „'t Was toch wel opmerkelijk, dat de vijand op deze wijze onbewust de waarheid leeraarde."

"Juist; en ik heb alle reden om te denken, dat menigeen op die wijze is ingelicht. Deze zelfde groot-inquisiteur bragt eene klagt in bij den heer Viglius, president van den Raad van State, dat de nalatigheid der burgerlijke ambtenaren de groote uitbreiding der ketterij in de hand werkte, die al hunne takkebossen niet konden verbranden. „Neen,"

antwoordde de president, „dit is de reden niet; maar wel zijt gij en uwe broeders zelve de oorzaak, door boeken te schrijven tegen de kettters; maar gij wint er niets door; daardoor verspreidt gij alleen wijd en zijd hunne ketterij. Lezers, die volstrekt niet in staat zijn, uwe argumenten tegen de dwaalleer te vatten, lezen wat de kettters zeiden en nemen het aan."

"Hij durfde zeker niet zeggen, dat die argumenten zoo krachteloos waren; want waarlijk geen kind, dat eenigzins de H. Schrift leerde kennen, zou er door overtuigd worden."

"Zoo dacht evenwel de goede schout er niet over. Hij was zoo verheugd een echt regtzinnig boek te vinden, waar hij gemeend had het tegendeel te zullen zien, dat hij mij zonder verder onderzoek liet heengaan. Alleen hield hij het boek om er zelf in te lezen, hetwelk mij te meer verheugde, daar de geheele raad Gods tot zaligheid, het volle Evangelie daarin verkondigd is."

"Inderdaad een regt vermakelijk avontuur, waar het zoo eindigt," riep de carillon-speler.

"En nu daar ik vroeg in den morgen op het veld moet wezen, wil ik u vaarwel zeggen," sprak Arnoldzoon en bond zijn knapzak toe.

"In al de jaren, dat ik u gekend heb, Kaspar, hebt gij mij nooit verteld, hoe gij aan uw lammen voet gekomen zijt."

"Moet de soldaat op zijne lidteekens roemen eer de slag geëindigd is? Neen, het is hem genoeg, dat de kapitein weet wat hem is overkomen," zeide Arnoldzoon.

Hij stond gereed om te gaan. „Maar zullen wij niet eerst eens samen bidden?"

Zij knielden neêr. Door Gerard Franks ooren lispelden nog wel de woorden van het edikt: „Leder huisvader, die in zijne woning eenige godsdienstoefening zal houden of toelaten, zal tot het zwaard verwezen worden," maar in dit oogenblik was toch alle vrees geweken en hij stemde met zijne gansche ziel in het gebed van den marskramer in.

KENMERKEND VERSCHIL TUSSEN DE WARE EN DE ROOMSCHE KERK.

In de ware, algemeene, christelijke kerk, is slechts één Meester, Christus (Matth. 23: 10); — in de roomsche kerk is de meester — de paus.

In de ware kerk is de grootste nederig als een kind (Matth. 18: 4); — in de roomsche kerk zijn de kleinsten — als bekleed met hiërarchisch gezag, heeren der gemeente.

In de ware kerk zet men zich aan de voeten van Jezus (Luk. 10: 39); — in de roomsche kerk aan de voeten der prelaten.

In de ware kerk komt het Rijk Gods niet met uiterlijk gelaat, zoodat men zou kunnen zeggen: Zie, hier is het, of daar is het (Luk. 17: 21); — in de roomsche kerk is alles uitwendige, machinale verrigting en vertooning geworden.

In de ware kerk, beroemt niemand zich op eenig mensch (1 Kor. 3: 21); — in de roomsche kerk vindt men een zoogenaamden schat van overvloedige goede werken van menschen, door wie de roem van Christus verdonkerd wordt.

In de ware kerk staat men in de vrijheid, met welke Christus ons vrijgemaakt heeft (Gal. 5: 1); — in de roomsche kerk is geene vrijheid, maar alleen onderwerping aan de hiërarchische autoriteit.

In de ware kerk zijn alle geloovigen niet meer vreemdelingen of bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods (Efez. 2: 19); — in de roomsche kerk zijn de leeken uitgesloten van het heiligdom, en slechts bijwoners in Gods huis.

In de ware kerk is de geheele gemeente het uitverkoren geslacht, het koninklijk priesterdom, het heilige, het verkregene volk (1 Petr. 2: 9); — in de roomsche kerk zijn de priesters het uitverkoren geslacht, het heilige, verkregene volk.

In de ware kerk is het genoeg om de zaligheid te beërven, dat men het woord hoore en geloove aan dien, dien God gezonden heeft, (Joh. 5: 24); — in de roomsche kerk is het genoeg naar de priesters te hooren en aan hunne instellingen te gelooven.

SCHENKEL.